

DASAM's Videnskabelige Komite.

Beretning 1. januar 2005 til 1. april 2006

Sigurd Mikkelsen, formand

Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin (DASAM) etablerede primo 2005 en videnskabelig komité, som har til opgave løbende at formidle udbud med henblik på udarbejdelse af opdateret videnskabelig dokumentation vedrørende arbejdsbetingede sygdomstilstande samt forestå redigeringsprocessen af det videnskabelige dokument.

Komiteens oprettelse var foranlediget af, at Arbejdsskadestyrelsen har ønsket en række referencedokumenter om det videnskabelige grundlag for at antage, at særlige arbejdsmæssige påvirkninger kan være årsag til bestemte sygdomme. Komiteen står til rådighed for andre rekvirenter af lignende referencedokumenter. Komite-medlemmer blev udpeget af DASAM efter indkaldelse af forslag ved offentligt opslag.

Komiteen består af

overlæge dr. med. Sigurd Mikkelsen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Glostrup (formand)
overlæge ph.d. Johan Hviid Andersen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Herning
overlæge ph.d. Henrik Kolstad, Arbejdsmedicinsk Klinik, Århus Sygehus
forskningschef dr.med. Jørgen H. Olsen, Kræftens Bekæmpelse
professor ph.d. Staffan Skerfving, Yrkes- og Miljömedicinska Kliniken, Lund
1. reservelæge ph.d. Susanne Wulff Svendsen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Ålborg

De første 4 opgaver blev udbudt per e-mail og over internettet til relevante forskningsinstitutioner i Norden, og komiteen har blandt kvalificerede ansøgere udvalgt de(n) bedst kvalificerede til at løse opgaven. Den ene opgave var der ikke nogen ansøgninger til i første omgang, men der er efterfølgende fundet en gruppe, der har indvilget i at løse opgaven. De første tre opgaver er færdiggjort, den fjerde forventes afleveret inden udgangen af 2006.

De fire første opgaver var:

1. 'Carpal tunnel syndrome and the use of computer mouse and keyboard. A Review'. Forfatter: Jane Frølund Thomsen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Amtssygehuset i Glostrup. Reviewere: professor Fred Gerr, University of Iowa, USA, og docent overlæge Isam Atroshi, Ortopediska kliniken Hässleholm-Kristianstad.
2. 'A critical review of evidence for a causal relationship between computer work and musculoskeletal disorders with physical findings of the neck and upper extremity'. Forfattere: Bo Veiersted, Therese Nordberg, Morten Wærsted, National Institute of Occupational Health, Oslo, Norge. Reviewere: Professor dr.med. Mats Hagberg, Gøteborg Universitet og overlæge ph.d. Johan Hviid Andersen, Herning Sygehus.
3. 'Osteoarthritis in the hip and knee'. Forfatter: Lilli Kirkeskov Jensen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Viborg Sygehus. Reviewere: professor David Coggon, Southampton MRC Environmental Epidemiology Unit, Southampton General Hospital, England og Overlæge dr.med. Stig Sonne-Holm, Ortopædkirurgisk Afdeling, Hvidovre Hospital.
4. Kroniske nakke-skuldersmerter (*cervikobrakialt syndrom*), - sammenhænge mellem uspecifikke kroniske smerter i nakke-/skulderågs-regionen og påvirkninger på arbejdet (dog ikke PC - arbejde). Under udarbejdelse af Keith Palmer og Julia Smedley, Southampton MRC Environmental Epidemiology Unit, Southampton General Hospital, England.

Komiteen har holdt 6 heldagsmøder siden den blev etableret. Møderne har været kombineret med møder vedrørende diskussionerne af referencedokumenterne.

Der er udarbejdet retningslinier for referencedokumenternes udformning og vurdering af kausalitet, og disse retningslinier vil blive løbende revideret (interesserede kan få tilsendt retningslinierne ved henvendelse til undertegnede).

De første fire dokumenter blev etableret i en sammenhæng, hvor Arbejdsskadestyrelsen og DASAM lavede en kontrakt om de enkelte specificerede opgavers løsning og DASAM's videnskabelige komite udvalgte herefter selv, hvem der skulle løse opgaven. Opgavens indhold var beskrevet af Arbejdsskadestyrelsen, der finansierede arbejdet i henhold til et specificeret budget.

For de kommende projekter er det i Beskæftigelsesministeriet bestemt, at opgaverne skal udbydes i fri konkurrence gennem Arbejdsmiljøforskningsfonden, og ansøgningerne skal bedømmes i Udvalget for Udredning og Udvikling. Det vil blive forlangt, at ansøgningen indeholder en beskrivelse af, hvordan man vil sikre at referencedokumentet har en høj kvalitet, herunder, at der er reviewere og ekstern kvalitetssikring. Arbejdsskadestyrelsen har i den sammenhæng ønsket at man lægger sig tæt op ad det hidtidige koncept, men DASAM's videnskabelige komite vil ikke have nogen særstatus i forhold til andre institutioner, der kan sikre en høj kvalitet. Der forventes udbudt 6 nye opgaver i 2006.

Det er DASAM's videnskabelige komite's opfattelse, at det ikke skal være referencedokumentets primære forfattere, der skal vælge komiteen som en kvalitetssikringsinstitution, men at det er DASAM's videnskabelige komite, der skal vælge de forfattere, som man tror kan løse opgaven på en måde, der svarer til de kvalitetetskriterier, der er anført i retningslinierne. Det vil derfor fremover blive sådan, at det er DASAM's videnskabelige komite, der søger om bevillingen til en given opgave, og med angivelse af hvem forfatterne til referencedokumentet vil være og hvordan kvalitetssikringsproceduren skal være, herunder valg af reviewers. En komplikation i denne sammenhæng er, at Arbejdsmiljøforsknings-fonden forlanger, at ansøgeren skal være en juridisk person, og det er DASAM's videnskabelige komite ikke. Det skal der findes en løsning på.

I den tidligere struktur har DASAM's videnskabelige komite udbudt opgaven og modtaget forskellige ansøgninger. Det er imidlertid blevet komiteens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at komiteen henvender sig direkte til en person eller gruppe, som komiteen har tillid til vil kunne løse opgaven. På mange måder vil det være hensigtsmæssigt at en opgave løses af forskere, der er uden bindinger i dansk regi. Det er også komiteens opfattelse, at det ofte vil være mest hensigtsmæssigt med udenlandske reviewere. På den anden side kan der være fordele ved en lokal dansk medvirken i processen og komiteen vil i hvert enkelt tilfælde forsøge at afveje fordele og ulemper ved at inddrage henholdsvis dansk og udenlandsk deltagelse i udarbejdelsen af referencedokumentet.

Udvalget vil fremover lægge arbejdet lidt om, således at de enkelte medlemmer får det primære ansvar for de enkelte opgaver mht. kommunikation, reviewer-kommentarer og udarbejdelse af referencedokumentet sammen med forfatterne. Det er tanken, at det videnskabelige udvalg i den sammenhæng supplerer sig ad hoc med særligt kyndige personer indenfor det område, som opgaven vedrører. Slutdokumentet behandles fortsat i det samlede videnskabelige udvalg, men arbejdet bliver bredt lidt ud forud for den afsluttende behandling.

Referencedokumenterne har hidtil været udarbejdet på engelsk, bl.a. for at kunne gøre brug af udenlandske forfattere og reviewere. Arbejdsskadestyrelsen har forbeholdt sig en publikationsklausul, således at dokumentet ikke kan publiceres før det er færdigbehandlet i E-udvalget, og at dokumentet offentliggøres på ASK's hjemmeside umiddelbart efter E-udvalgets beslutning vedr. det forhold, som sagen vedrører. Dette indebærer problemer, som endnu ikke er løst, mht. forfatterens muligheder for at få deres arbejde publiceret. Komiteen arbejder med problemet, og det er i den sammenhæng bl.a. besluttet, at dokumenterne skal oversættes til dansk, således at offentliggørelse på ASK's hjemmeside kun er på dansk.

Arbejdsskadestyrelsen har tilkendegivet en interesse i at medvirke til international publicering, herunder med at finde midler til publicering, hvis det er nødvendigt, fx hvis publicering finder sted i et supplementum til et tidsskrift, eller hvis der er sideafgift.

Arbejdet har store perspektiver og bør sikres levedygtighed fremover. Det indebærer, at der etableres en struktur, hvor forholdet mellem arbejdsmængden og komite-medlemmernes ressourcer til arbejdet fremover er bedre afbalanceret. Et element i den sammenhæng er ovennævnte omlægning af arbejdet med inddragelse af ad hoc udvalgte 'adjungerede' medlemmer af komiteen til løsningen af de enkelte opgaver. På lidt længere sigt vil det formentlig være oplagt at internationalisere opgaverne, så de bredes mere ud. Det er imidlertid indtil nu en problemstilling, som komiteen ikke har diskuteret, og som åbner talrige nye problemstillinger. Der er aktuelt i budgetterne en honorering af medlemmernes arbejde, men den er for lav i forhold til arbejdsmængden: 2000 kr. for et heldagsmøde for de almindelige medlemmer og samlet 10.000 kr. per opgave til formanden. Der skal ikke være tale om et "givent" ben, men honoreringen skal være sammenlignelig med honoreringen af tilsvarende arbejde og afspejle arbejdsindsatsen. Der er ikke nærmere taget stilling til dette, men de nye udbud af opgaver vil muliggøre en vis opjustering ligesom der vil være mulighed for via 'overheads' at akkumulere en vis kapital til udviklingsopgaver (fx internationalisering) i regi af DASAM's videnskabelige udvalg. Disse forhold kompliceres lidt af spørgsmålet om, hvorvidt DASAM's videnskabelige udvalg er en 'juridisk' person eller ej, men det må løses.

Ovenstående reflekterer en række problemer i relation til udvalgets arbejde. Dette bør dog ikke overskygge, at komiteens arbejde mest af alt har været karakteriseret af, at det har været meget spændende, udviklende og engagerende, samtidig med at det har ført til brugbare resultater.